

Beretning om Saamaskineprøven ved Aalborg,

meddelt af Dommerkomiteen.

I Overensstemmelse med det Forslag, Redskabsdommerne stillede ved Landmandsmødet i Svendborg, vedtog Delegeretmødet i Kjøbenhavn 1882, at der forud for og i Forbindelse med Landmandsmødet i Aalborg skulde foretages en Prøve med Saamaskiner, og det overdroges den forberedende Komite i Forbindelse med de valgte Dommere at foranstalte det Nødvendige i saa Henseende.

I Henhold hertil offentliggjordes allerede i December fra Udvalget for Redskabs- og Maskinafdelingen samt for Arbejdsprøverne en Meddelelse med de nødvendige Oplysninger om Prøvens Afholdelse.

Den 21de Maj samledes af Dommerne Forpagter Bokelmann og Proprietærerne Breinholt og Hjort i Aalborg og foretog i Løbet af 3 Dage en Del Saaforsøg med de forskellige Bred- og Radsaamaskiner samt med Roesaamaskiner, dels paa Sohngaardsholms og dels paa Byens Jorder, nærmest for gennem de tilsaaede Forsøgsstykker at illustrere Godheden af Maskinernes Saaning for de Besøgende ved Landmandsmødet. Formedelst den stærke og vedvarende Tørke fremspirede desværre kun den radsaaede Sæd, og da selv denne Spiring ikke var fuldstændig, opnaaedes selvfølgelig ikke det, der tilsigtedes ved disse Saaprøver.

Den 12te Juni samledes alle Dommerne i Aalborg, valgte Forpagter Bokelmann til Formand og vare nu i 10 Dage uafbrudt beskæftigede med at bedømme Maskinerne, dels

efter disses Bygning, Konstruktion og Materiale, og dels efter den omfattende Række Prøvesaaninger, der foretoges i forskellige Retninger. Det vil derfor ogsaa her være naturligt og ventelig give den bedste Oversigt at dele Beretningen om Bedømmelsen i disse to Hovedparter, men først skulle vi som »almindelige Bemærkninger« sammenfatte de Fordringer, der maa stilles til Maskinernes enkelte Bygningsdele.

Almindelige Bemærkninger.

Trækket. Af dette maa kræves, at Maskinen erholder en fast, sikker og stadig Gang og er let i Vendingen, og at dette opnaaes lettest mulig for Hesten. Hertil vil, særlig hvor der ikke er Forvogn, kræves, at Stængerne ere lange og godt afstivede, buede og afrundede, saa at de kunne anbringes fast og sikkert til Hesten uden at forulempe den. Istedetfor Krogene paa Enspænderstængerne bør der have lukkede Kramper. Skaglerne bør kunne spændes paa løs Svingel.

Færdselshjulene, der i Almindelighed ere og ogsaa bør være store, maa være stærke og ikke jordkastende, hvilket kun kan opnaaes ved vel afrundede Træfælge. De maa gaa paa store og vel befæstede Axler.

Bevægelsens Overførelse, der skeer enten ved Færdselshjulene eller ved et særligt Drivhjul, maa være paa-lidelig, stærk, let at regulere og ikke kræve for stor Friktion. Dette kan ikke paa nogen Maade opnaaes ved Tohjulsmaskiner med hel Saaaxel, men kun naar de have delt Axel, samt ved de Maskiner, der have et tredie Hjul, fra hvilket Saaaxlen drives. I Almindelighed bør Bevægelsens Overførelse ikke finde Sted ved Pahlhjul. Man maa søge at indskrænke Anvendelsen af koniske Hjul. Alle Overføringsdele maa være vel dækkede, men let tilgængelige ved Smøringen.

Saaapparatet maa kunne besørge Udstrømningen paa en sikker og aldeles ensartet Maade, uforanderlig enten der kjøres paa jævn eller bakket Jord, enten der saaes tykt eller tyndt, enten Saakassen er mer eller mindre fyldt, enten Hastigheden er større eller mindre, og enten Maskinen bliver mer eller mindre slidt. De forskellige Slags Saaapparater ere:

- a. *Børster*. Anvendelsen heraf maa anses for uheldig under hvilkensomhelst Form, paa Grund af Børsternes Uensartethed og ulige Slid ved Brugen og Vejrligets Indflydelse.
- b. *Stjernehjul* af Jern paa Saaaxlen (det saakaldte Wistofts System) ville kun arbejde ensartet og tilfredsstillende, naar de, ved Siden af at være godt udførte, tillige give aldeles nøjagtig samme Afstand fra Udstrømningsaabningerne, hvilket bl. a. kræver en stærk Saaaxel og talrige samt gode Saaaxellejer, der maa kunne stilles fint og sikkert.
- c. *Slangebugtede Jernskiver* (Katg. Nr. 188, 218, 223) gjøre som oftest uregelmæssigt Arbejde, da de meget stærkt paavirkes af en noget langsommere eller stærkere Kjørsel.
- d. *Udskaarne Cylindre* under Saakassen kunne saa særdeles godt, naar Udskaaringerne ere nøjagtig ligestore. Dette opnaaes sikrest og varigst ved de Maskiner, hvis Udskaaringer ikke kunne forandres.
- e. *Kopper*. Naar disse ere godt forarbejdede, ville de under de fleste Forhold yde det mest ensartede Arbejde. Saakassen maa være tilbørlig rummelig, let at fylde og let at tømme (altsaa ikke med delt Laag), men iøvrigt synes dens Størrelse og Fyldning ikke at have nogen væsentlig Indflydelse paa Udsæden. Den maa være godt afstivet. En Deling af den i flere Rum er rimeligvis af tvivlsomt Værd.

Saafordelingen er betinget af Saahullerne og Spredbrædtet. Saahullerne maa altid have ens Størrelse, men det er af særlig stor Betydning ved alle de Maskiner, hvor Saaapparatet ligger indenfor Saahullerne, hvad enten dette har Børster, Stjernehjul eller slangebugtede Skiver. En kort Afstand mellem Saahullerne fremmer selvfølgelig en jævnere Spredning. I Regelen nødvendiggjør dog denne Anvendelsen af et Spredbrædt, der saavel ved sin Ophængning som Størrelse maa formindske Vindens Indflydelse. Medens Spredningen i blæsende Vejr skeer bedst gennem et lukket eller

knastet Spredbreedt, kan dog under andre Forhold ogsaa et glat Spredbrædt give en tilfredsstillende Spredning.

Indstillingen skeer bedst ved en Forandring af Saaaxlens Hastighed, særlig naar den forandrede Tandudvexling ikke medfører en Forandring af Saaaxlens Stilling i Saakassen. Hvor Indstillingen skeer ved Forskydning af en Hulskive foran Saahullerne, kræves ikke blot en overordentlig nøjagtig Fabrikation af denne og det dermed forbundne Stilleapparat, men da selv er det meget vanskeligt at udsaa en bestemt Mængde Sæd, eftersom den mindste Forskydning har stor Indflydelse herpaa, og Indstillingen derfor vanskelig samtidig kan blive tilstrækkelig fin og tilstrækkelig stærk. Denne Bemærkning gjælder tildels alle de Maskiner, der reguleres ved en Omstilling af Saaapparatet. Lukning af enkelte Saahuller, ialtfald nærmest Enderne, maa kunne finde Sted paa en let og betryggende Maade for at forkorte den virksomme Del af Maskinen, og saaledes, at der ikke spildes Korn ved deres Gjenaabning.

Ind- og Udrykning maa ske let, hurtig og sikkert. At en Lukning af Maskinen ved Hjælp af Indstillingsskinnens Forskydning er afgjort forkastelig vil fremgaa af hvad der ovenfor er bemærket om denne. Hvor Lukningen derimod finder Sted ved Hjælp af en særlig Lukkeskinne, maa denne ikke blot have en aldeles nøjagtig sluttende Vandring paa sit Underlag, saa at hverken Korn eller Frø kunne trænge sig ind der imellem, men den maa tillige af de tidligere anførte Grunde ikke i mindste Maade paavirke Indstillingsskinnens Stilling. Hvor Ind- og Udrykning finder Sted ved Hjælp af Tandhjul eller Kobling, maa disses Tænder ikke være for fine.

Radsaamaskiner.

Foruden alle de af de foranstaaende Bemærkninger om Bredsaamaskinerne, der tillige finde Anvendelse paa Radsaamaskinerne, skulle for disses Vedkommende kun fremhæves følgende: Da det er af særlig Vigtighed, at Radsaamaskinerne paavirkes saa lidt som muligt af Hestens Gang, vil det være ønskeligt, at de ere forsynede med Forvogn, i hvilken Hestens

Træk maa have en fri horizontal Vandring, ligesom Forvognens Opstander maa kunne bevæge sig frit op og ned og til Siderne og være let at styre. Ligesom ved Udlandets Prøver har Koppesystemet i Radsaamaskiner ogsaa her viist dets Overlegenhed, hvad en ensartet Saaning angaaer. Iøvrigt tilstedede Forholdene, navnlig paa Grund af Tørken, ikke en saa omhyggelig Gjennemprøvning, som disse Maskiner kræve, særlig hvad det vigtige Spørgsmaal om Sædens Nedbringning angaaer, hvilket saa meget mere maa beklages, som Radsaaning synes at vinde Indgang i flere af Landets Egne, hvorfor vi skulle nøjes med at henvise til de til hver enkelt Maskine knyttede Bemærkninger.

Roesaamaskiner.

Ogsaa her synes Koppesystemet at give den mest ensartede Saaning. Bevægelsens Overførelse til Saaaxlen skeer bedre fra et Færdselshjul end fra Kamtromlerne, hvis Omdrejning vil være forskjellig efter Kammenes Højde og Jordens Beskaffenhed. Ogsaa her forhindrede Tørken fyldestgjørende Forsøg med de forskjellige Slags Rillejern ligesom ogsaa med Frøets Dækning.

Bedømmelsen.

Bygning og Materiale.

Bredsaamaskiner.

Ved Bedømmelsen af Bygningen have vi anset det for at være mindre nødvendigt at give en systematisk Detailbeskrivelse af de enkelte Bygningsdele, men derimod fortrinsvis søgt at fremdrage de Ejendommeligheder, der i fremtrædende Grad karakterisere Maskinens Bygning, og dertil at føje en Bedømmelse af disse, hvad enten denne er anbefalende eller nedsættende. Vi mene nemlig derved paa den korteste, men dog fyldigste og klareste Maade at opnaa, hvad der er Hovedopgaven for denne Art Redskabsprøver, nemlig at henlede saavel Publikums som Fabrikanternes Opmærksomhed paa det, der maa kaldes det Væsentlige ved Maskinernes Konstruktion.

Nr. 203. A. C. Rasmussen, Stubbekjøbing. Bredsaamaskine til Korn, 210 Kr. En særdeles vel konstrueret, udmærket forarbejdet og meget solid Maskine. Særlig maa fremhæves den Maade, hvorpaa Overførelsen af Bevægelsen til Saaaxlen finder Sted. Saavalserne ere af god Konstruktion. Den udmærkede, solide og nøjagtige Maade, hvorpaa Saaaxlen lader sig indstille, støttes yderligere af den vejledende Tabel, der ledsager Maskinen. Nyttens at Skillevæggene i Saakassen er tvivlsom. Færdselshjulsringene kunne være stærkere, og Fælgene bør være afrundede indvendig.

Nr. 187. K. Jensen, Aarhus. Saamaskine til Korn og Frø, 170 Kr. Udførelsen af Arbejdet ret god og Soliditeten meget god. Trækket ikke heldigt, da Stængerne ere lige og intet fast Forspænd. Drivhullets Axler ere ikke solid nok understøttede, hvilket er saa meget mere uheldigt, eftersom Overførelsen af Bevægelsen skeer ved 2 koniske Tandhjul. Afstrygning af Saavalserne finder Sted ved Børster, som altid vanskelig stilles og ulige slides, og Slidet bliver saa meget større, som de skarpe Skillorum paa Saavalserne ville slide den stærkt. Da der er 12" imellem Saavalserne, magter Fordelingsbrættet ikke at sprede Kornet tilstrækkeligt. Indstillingen er usikker. Saahullerne blændes let, men naar de atter aabnes, spildes en Pægl Korn fra hvert Hul. Ifyldning og Tømning vilde lettes, dersom Laaget kunde lukkes helt op. — Til Maskinen hører en Frøkasse efter det almindelige Børstesystem.

Nr. 188. K. Jensen, Aarhus. Saamaskine til Korn, Frø og kunstig Gjødning. Arbejdet ret godt udført, men Soliditeten, med Undtagelse af de vel anbragte og lange Stænger, kunde være bedre, navnlig ere Saakassens Endestykker for svagt anbragte til denne. Færdselshjulene ere svage og svagt anbragte og ville ved Smøringen forvalde Ulemper ved en uheldig anbragt Pahl. Saaaxlen er ikke delt, men iøvrigt ret vel udført, hvorimod de slangebugtede Saaskiver give en usikker og ujævn Saaning, særlig ved forøget Hastighed. Da Maskinen ikke har nogen særskilt Ind- og Udrykning, men Standsningen af Saaningen maa foretages

ved Indstillingsskinnen, er det uheldigt, at Indstillingen ikke kan finde Sted paa en mere paalidelig og nøjagtig Maade. Lukning af enkelte Huller lader sig ikke udføre, da Skydeblikkene ville forhindre Saavingernes Gang. Maskinen tømmes meget let. Kun det halve af Saakassens Laag kan aabnes.

Nr. 225. A. Vestergaard, Frøslev. Bredsaamaskine, 160 Kr. Arbejdet meget godt udført, og Maskinen er solid, særlig ved Endestykkernes Forbindelse med Saakassen. Trækstængerne kunde være bedre, da de ere for korte og ikke krumme. Den aabne Enspænderkrog burde ombyttes med en Ring. Overførelsen af Bevægelsen skeer paa en sikker og enkel Maade ved en Trækkjæde. Drivhjulsaxlen har dækkede Smørekopper. Forkortningsskuddene ere ikke paalidelige. De Færdselshjul af Jærn med flade Eger ville kaste meget Jord ved Kørslen.

Nr. 189. Chr. Krogh, Thorup. Saamaskine, 160 Kr. Om denne Maskine gjælder væsentlig de samme Bemærkninger som om den forrige. Trækket er noget bedre, da den har krumme Stænger og en fastere Forbindelse ved Enderne, men Drivhjulets Axelender have udækkede Smørehuller.

Nr. 224. Brødrene Villemoes, Skjærum Mølle. Bredsaamaskine, 170 Kr. Om denne Maskine gjælde de samme Bemærkninger, som om de to foregaaende, kun ere Saaaxlen og Vingerne noget bedre udførte, og Færdselshjulene ere af Træ; derimod er Trækket ogsaa her for løst og for svagt anbragt.

Nr. 198. T. C. Nielsen, Hjørring. Saamaskine til Korn og Frø, 145 Kr. Maskinen er væsentlig konstrueret som de foregaaende, men er mindre solid i sin Udførelse end disse, særlig paa Grund af den svage Maade, hvorpaa Saakassens Ender ere befæstede til denne, og da Færdselshjulenes Axler kun ere befæstede til disse. Saaaxlen og dens Vinger ere ret vel forarbejdede, og den hviler i Lejer for hver 2 Vinger. Indstillingen er ikke sikker. Spredebrættet hænger for langt fra Saakassen.

Nr. 226. P. Vorum, Vibæk. Saamaskine til Korn og Frø, 145 Kr. Ret vel udført, men ikke solid.

Stængerne mindre vel anbragte. Færdselshjulene af Jærn med ubeskyttede Pahltoj. Saaaxlen gaer i for faa Axellejer. Intet Spredbrædt. Indstillingen ikke nøjagtig. Forkortningen ret god.

Nr. 217. N. Sennels, Hobro. Saamaskine til Korn og Frø, 165 Kr. Om denne Maskine gjælder i det Væsentlige det samme, som allerede er bemærket om den foregaaende, kun skal det tilføjes, at Maskinen har Spredbrædt, der imidlertid hænger for langt fra Saakassen.

Nr. 175. C. Beermann, Berlin. Bredsaamaskine, 250 Kr. En vel udført og temmelig solid Maskine, men dyr. Laaget er alt for tungt, og Endestykkerne, der bære Færdselshjulene, ere næppe stærke nok. Trækket stærkt og godt. Overføringen solid og enkel. Saaaxlen god, men ikke delt. Ind- og Udrykning god og sikker, men Haandtaget kort. Indstillingen ret god, men Maskinen kan ikke forkortes; den tømmes let.

Nr. 218. O. Svendsen, Vollerup, Als. Bredsaamaskine til Korn og Frø, 180 Kr. Maskinen meget god og solid udført; Trækket godt anbragt, men Enspænderkrog i Stedet for Kramper. Kraften overføres paa en nem og enkel Maade, men Udvoxlingen ligger aaben og vil let modtage Jord. Saaaxlen er hel, men godt udført; den er forsynet med de tidligere omtalte slangebuede Skiver. Den kan let forkortes ved Skydeblik. Iøvrigt gjælder væsentlig de samme Bemærkninger som om Nr. 188.

Nr. 222. A. Vang, Aalborg. Saamaskine (Simplex), 135 Kr. En billig, men gennemgaaende meget tarvelig Maskine, som er usolid. Færdselshjulene ere af Træ, men daarlig forarbejdede; Overførelsen af Kraften er meget svag; Saaaxlen er delt, men svag og hviler i faa og svage Axellejer, der ligge unøjagtig. Vingerne ere tarvelige; Indstillingen upaalidelig og Indstillingsskinnen uheldig og løst anbragt, hvilket er saa meget uheldigere, som den maa benyttes til Standsning af Saaningen i Stedet for en Ind- og Udrykning.

Nr. 195. P. Nielsen, Hillerød. Bredsaamaskine

til Sæd, Frø og kunstig Gjødning, 175 Kr. En meget godt udført og solid Maskine, med Undtagelse af at Hjulene gaa paa Støbejernsaxler, og at Laaget er forsynet med svage Hængsler. Overførelsen af Kraften skeer paa en ejendommelig Maade, og Principet maa tildels erkjendes for at være godt, om der end kan rejses Tvivl om det er rigtigt at have udborede Støbejernsaxler til Færdselshjulene. Saaaxlen er delt og hviler i gode Metallejer. Saafordolingens ledes heldig ved 3 Skinner, nemlig inderst en fast Hulskinne, derefter en Indstillingsskinne, der ligger godt fast og vel dækket, og yderst en Ind- og Udrykningsskinne. Ind- og Udrykning er særdeles god, og Maskinen forkortes let.

Nr. 171. K. Andersen, Horsens, Skjørping. Bredsaamaskine, 135 Kr. Saavel Udførelsen som Soliditet er tarvelig; Stængerne meget daarlig anbragte. Kraftens Overførelse skeer let, men er daarlig udført. Saaaxlen er delt, men hviler i faa og simple Axellejer; Vingerne skæve og i ulige Afstand fra Saahullerne. Et tarveligt Spredbrædt. Saaningen kan kun standses ved at Indstillingsskinnen trækkes for.

Nr. 223. A. Vang, Aalborg, Saamaskine »Dise«, 350 Kr. Denne Maskine vil formedelst sin Længde, sin uheldige Konstruktion, sin usolide og tarvelige Udførelse altid give en lige saa slet som uregelmæssig Saaning; Maskinens Fejl ere selvfølgelig blevne forøgede derved, at det er et gammelt og brugt Exemplar, der er bleven fremstillet.

Nr. 204. A. Rasmussen, Stubbekjøbing. Bredsaamaskine for Kløver og Græsfrø, 270 Kr. Denne Maskine er ligesom Fabrikantens Maskine Nr. 203 særdeles godt og solidt bygget, hvorimod det ikke er tiltalende, at Konstruktionen nødvendiggjør saa mange Tandhjulsforbindelser, og dette saa meget mindre, naar man i hans nye Maskine Nr. 205 seer en Konstruktion, hvorved dette er undgaaet. — Desværre kom denne sidstnævnte Maskine (Nr. 205) først efter at Prøverne havde fundet Sted, hvorfor man ikke igjennem disse kunde erholde Bestyrkelse paa det gennemgaaende udmærkede Indtryk, man ved Skjøn faaer af denne Maskine.

Nr. 186. Øfverums Bruk, Stockhom. Kløverfrøsaamaskine til Haandkraft, 52 Kr. Efter det bekendte, men ingenlunde heldige Børsteprincip.

Radsaamaskiner.

Nr. 192. M. Mortensen, Bolbro. Radsaamaskine. 400 Kr. En særdeles vel udført og solid Maskine, væsentlig efter James Smyth's Princip »Eclipse«, men gennemført paa en tænksom og forstandig Maade, med flere, ikke uvæsentlige Forbedringer, ligesom den ogsaa i Arbejdsprøverne viste sig at være denne betydelig overlegen. Maskinen er forsynet med 2 Saaaxler og bliver derved i Stand til, foruden de almindelige Kornsorter og Roefrø, tillige at kunne saa saavel Bønner og Vikkehavre som Turnips og Rutabaga. Hver Korn- eller Frøsort kan saaes i 32 ulige Tykkelser. Den ene Halvdelen af Maskinen kan lukkes, medens den anden arbejder. Med Maskinen følger 4 Dækruller til Roefrø. Den kan temmelig let omstilles til Bredsaamaskine og kan da trækkes af 1 Hest, da Maskinen er stærk og forholdsvist let bygget. Færdselshjulene gaa paa Patentaxler og Saaaxlen i Metallejer. Bliktrakterne kunde have været bedre forarbejdede.

Nr. 206. A. Rasmussen, Stubbekjøbjng. Radsaamaskine til Korn, Roer og Bønner, 450 Kr. En smuk, god og solid udført Maskine, der i alt Væsentligt er bygget som James Smyth's Radsaamaskiner, men med en ny og lige saa smuk som hensigtsmæssig Overførelse af Bevægelsen og Regulering af Udsæden; men da hele Tandudvexlingen ligger paa den ene Side, kan det selvfølgelig ikke undgaaes, at den bliver lidt sidetung. Saaaxlen har gode Koppe-skiver, men kan ikke saa Turnips; Tilstømningen fra Sædbeholderen lader sig sikkert regulere. Forvognens Opstander burde ikke være fast, men have fri Vandring. Maskinen ledsages ligesom Fabrikantens Bredsaamaskine af en god, vejledende og afprøvet Saatabel.

Nr. 184. Øfverums Bruk. Radsaamaskine, 335 Kr. Da Maskinen ikke har Forvogn, og Saavalser i Stedet for Kopper samt Sædledningsrør af Kautschuk, er den i det

Hele taget af saa lidet sammensat Konstruktion, at dette paa den ene Side maa gjøre et tiltalende Indtryk, men paa den anden Side synes Prisen at være for høj, og Erfaringen har viist, at Sædledningsrør af Kautschuk ikke ere heldige. — Forholdene have ikke tilladt en ordentlig Prøve for de ejendommelige Skærer, men i hvert Fald er den fremadskydende Bevægelse, hvorved disse søges rensede, ikke heldig.

Nr. 201. H. C. Petersen, Kjøbenhavn. James Smyth's Radsaamaskine »Nonpareil«, 575 Kr. En meget god og solid udført Maskine, men noget svær. Maskinens Omstilling og Regulering finder Sted paa en sikker og solid Maade. Maskinen kan saa baade Korn og Turnips og har tillige et Dibbelapparat til Bønner og Roer. Forvognens Opstander har fri Bevægelse gennem et aflangt Hul. Den saarer 12 Rækker.

Nr. 202. H. C. Petersen. James Smyth's Radsaamaskine »Eclipse«, 580 Kr. Maskinen ligner i det Væsentlige den foregaaende med Undtagelse af Omstilling og Regulering, der her iværksættes ved en Mængde ulige Tandljl. Den saarer 16 Rækker.

Nr. 200. H. C. Petersen. Meyer & Holzach Radsaamaskine med 21 Rader, 570 Kr. Hele Maskinen er af Jærn, men er gennemgaaende let og svagt bygget, navnlig Færdselshjulenes Axel, ligesom ogsaa Styreapparatets Anbringelse paa Forvognen er usolid. De hullede Saaringe sidde i ulige Afstand fra Saaaabningerne, saa de enkelte Saarør ikke kunne saa ensartet. Disse ere iøvrigt ret vel konstruerede, men uden Vægte. Maskinen har 21 Saarør og desuden medfølger et Dibbelapparat med 5 Dækruller.

Nr. 210 & 211. O. Sørensen, Kolding. Rud. Sacks Radsaamaskiner, (Prisen ikke opgivet). Disse Maskiner ere ogsaa byggede helt af Jærn, og saavel Udførelsen som Soliditeten ere ret tilfredsstillende, men dog er Færdselshjulaxlen for svag ved den brede Maskine, særlig da en stor Del af Forvognens og Skjærenes Vægt falder midt paa den. Trækkraftens Overførelse igjennem Forvognen skeer paa en heldig Maade direkte til Maskinen, hvorved Styringen

bliver langt lettere og sikrere, og lidt Ustadighed i Hestens Gang har ikke saa megen Indflydelse. Maskinerne ere rigt udstyrede med forskjellige Saaringe og andre Omstillingsapparater, som tilstede en omfangsrig Anvendelse.

Roesaamaskiner.

Nr. 220. A. Vang, Aalborg. Turnipssaamaskine. 140 Kr. Maskinen lader sig næppe stille til en passende Udsæd uden stærkt at skade Frøet. Trækket, der ligger højt, er løst anbragt. Kamtromlerne kunne ikke stilles tilbørlig tæt, men forøvrigt have disse en fortrinlig Form.

Nr. 208. A. Rasmussen, Stubbekjøbing. Roesaamaskine, 150 Kr. En vel udført, god og solid Maskine, med et godt anbragt Træk og et godt Saaapparat og Rillejærn, hvorimod Tromlevalsernes Form ikke er saa god som Foregaaendes.

Nr. 180. Drost, Kjøbenhavn. Saamaskine til Roefrø, »Jans' Patent, 50 Kr. En god og sikker Konstruktion, navnlig ved Kraftens Overførelse med Kjæde, ved sit Koppeapparat og ved 2 rullende Dækskiver bag ved, men Tromlen er for skarpt hulet. Rillejærnene ville vanskelig kunne klare sig i uren og vaad Jord; den kan kun saa i 2 Tykkelser.

Nr. 173. T. Andersen, Allingaaebro. Roesaamaskine, 35 Kr. En tvivlsom Konstruktion, der knuser Bulken i Stedet for at samle den, og derfor snarest maa egne sig til flad Jord. Saarøret vil være udsat for at forstoppes.

Nr. 216. N. Sennels, Hobro. Rodfrugtfrøsaamaamaskine, 25 Kr. En forholdsvis billig og god Maskine, der kan spændes bag en Plov. Den lige Valse efter den konkave Tromle bidrager til at regulere Saaapparatets Dybde; ved en Stoppekive kan Udsaaingen standses. Dækvalsen kan belastes.

Nr. 183. F. Højlund, Julielund. Roefrøsaamaskine, 30 à 33 Kr., og

Nr. 215. N. Sennels, Hobro. Rodfrugtfrøsaamaskine,

maskine, 20 Kr., ere mer eller mindre forbedrede Former af Vistofts Roefrøsaamaskiner.

Nr. 174. S. Bjerre, Løm. Rodfrugtfrøsaamaskine, 25 Kr. Valsen med de to skraa Jernskiver danner sikkert en god Rille, men Saaapparatet er upaalideligt; og Gjødnings-spredeapparatet er af ringe Betydning.

Nr. 214. O. Sørensen, Kolding. Rud. Sacks Roesaamaskine til Haandkraft (Prisen ikke opgivet) er vel udført og smukt konstrueret, men naar den ikke saaer meget tykt, knuser den Frøet.

Arbejdsprøven.

De Sider af Maskinernes Arbejde, vi navnlig ønskede at faa underkastet en indgaaende Prøve, ere: 1) den Ensartethed, hvormed Kornet eller Frøet udstrømmer af de forskjellige Saahuller eller Saarør paa Maskinen, (og 2) den Jævnhed, hvormed Kornet spredes over Sædegangen, samt for Radsaamaskinernes Vedkommende tillige disses 3) Evne til at dække den lagte Sæd; men da Vilkaarene kun vare lidet gunstige for Undersøgelsen af det sidste Forhold, blev hele Hovedvægten lagt paa de 2 første, idet disse bleve prøvede, naar Maskinen kjørte paa slet Jord og op og ned ad Bakke samt paa Heldninger, naar den kjørte med helt eller halvt fyldte Saakasse, naar den kjørte langsomt eller hurtigt, ligesom man ogsaa for flere Maskiners Vedkommende prøvede dem saavel med Byg som med Havre og med Frø. Disse Forsøg optog saa fuldstændig Tiden, at man ikke naaede at faa undersøgt Trækraften, der fordredes, og om vi end kunde have ønsket ogsaa at kunne have foretaget saadanne, maa det dog ikke glemmes, dels at denne er saa variabel under de ulige Vilkaar, og dels at dette Moment maa gives en underordnet og tilbagetrængt Betydning ved Siden af det, der maa være Hovedopgaven: at opnaa en god, jævn og paalidelig Saaning. Forsøgene udførtes dels i det lange Redskabshus, der var opført paa Udstillingspladsen, dels sammenlignelsesvis hermed ude i Marken, enten paa selve Udstillingspladsen

eller paa en temmelig let, pløjet og harvet Jord i dennes Nærhed, og de gave følgende Resultat:

1. Ensartetheden af Saaningen gjennem Maskinens enkelte Saahuller prøvedes ved at blokke Maskinen op i Redskabshuset, fylde den med Korn, og ved Saaaxlens Omdrejning udtømme 4—8 Skpr. af dette i smaa Kasser, hensatte under hvert Saahul. Forsøgets Resultat for de enkelte Maskiner fandtes aftegnet paa en stor Tavle i Redskabshuset og man kunde heraf se, at Forskjellen ved nogle Maskiner havde været saa ringe mellem de enkelte Saahuller, at man næppe kunde vente større Nøjagtighed, medens den ved andre Maskiner havde været saa stor, at man maatte undres over, at Fabrikanten ikke var bleven opmærksom derpaa.
2. Spredningen af Udsæden bestemtes ved at føre Maskinen, idet den saaede, hen over et 3 Alen langt og 2 Alen bredt Stykke Karduspapir, bestrøget med en Blanding af finsk Tjære og Petroleum. Det saaede Korn's Fordeling paa en Kvadratalen heraf fandtes gjen-givet paa Tegninger ophængte under Tavlen i Redskabs-huset. Som det deraf saaes havde nogle Maskiner en stor Tilbøjelighed til at saa dels i Striber, dels ujævnt i disse, og ved de fleste Maskiner kunde der ønskes en mere jævn Spredning.
3. Saaning op eller ned ad Bakke, svarende til en Heldning af 1 : 15, viste en ringere Forskjel, end man havde ventet, idet der for 12 af de 15 Maskiner, der prøvedes, kun saaedes 5 à 6 pCt. mere, naar der kjørt opad, end naar der kjørt nedad.
4. Hastighedens Indflydelse paa Udsædens Tyk-kelse viste sig meget ringe ved alle Maskiner undtagen hvor Saaapparatet bestod af en slangebugtet Skive, men ved disse aftog Udsædsmængden 18 pCt., naar Hastig-heden forøgedes fra $2\frac{1}{2}$ til 4 Fod i Sekundet.
5. En forskjellig Mængde Sæd i Saakassen viste saa ringe Indflydelse paa Saatykkelsen, at den ingen Betydning vil have i Praxis, idet der ikke

saaedes 3 pCt. mere, naar Kassen var fuld, end naar den var halv fuld.

Nedenfor anføre vi den Bedømmelse, der ved Arbejdsprøven tildeltes hver enkelt Maskine for dens Saanings Ensartethed fra de forskjellige Saahuller og for dens Spredning af Saasæden paa Marken.

Bredsaamaskiner:

Kat. Nr.	Udstillerens Navn:	Ensartetheden af Saaningen ved de forskjellige Huller:	Spredningen af Udsæden:
203	A. C. Rasmussen	Udmærket god	Særdeles god
187	K. Jensen	Ret god	Ikke god
188	K. Jensen	Daarlig	God
225	A. Vestergaard	Ikke god	God
189	Chr. Krogh	Meget god	God
198	T. C. Nielsen	Ikke god	Særdeles god
226	P. Vorum	Ret god	God
224	Villemoes	Meget god	God
217	N. Sennels	Ikke god	God
175	Beermann	Særdeles god	Mindre god
218	O. Svendsen	Daarlig	Ikke god
195	P. Nielsen	Særdeles god	Særdeles god
171	K. Andersen	Ikke god	Mindre god
222	A. Vang	Ret god	Ikke god
223	A. Vang	Daarlig	

Radsaaamaskiner:

192	M. Mortensen	Særdeles god	Omdannet til Bredsaamaskine spreder den Sæden udmærket.
206	A. C. Rasmussen	Særdeles god	
184	Øfverum Bruk	Særdeles god	
201	J. Smyth & Sons ved H. C. Petersen	Udmærket god	
202	J. Smyth & Sons ved H. C. Petersen	Ikke god	
200	Meyer & Holzach ved H. C. Petersen	Daarlig	
210	Rud. Sacks ved O. Sørensen	Meget god	

Præmieringen.

I Henhold til foranstaaende Undersøgelser og Prøver besluttede Dommerne at uddele følgende Præmier:

Bredsaamaskiner.

Nr. 203.	A. C. Rasmussen & Co., Stubbekjøbing, for en Bredsaamaskine til Korn	150 Kr.
Nr. 195.	P. Nielsen, Hillerød, for en Bredsaamaskine til Sæd, Frø og kunstig Gjødning	100 —
Nr. 224.	Brødr. Villemoes, Skjærum Mølle, Vemb, for en Bredsaamaskine	50 —
Nr. 189.	Chr. Krogh, Thorup, Nykjøbing p. M., for en Bredsaamaskine	50 —
Nr. 225.	A. Vestergaard, Frøslev p. Mors, for en Bredsaamaskine	50 —

Radsaamaskiner.

Nr. 192.	H. Mortensen, Bolbro, Odense, for en Radsaamaskine	120 —
Nr. 206.	A. C. Rasmussen & Co., Stubbekjøbing, for en Radsaamaskine for Korn, Roer og Bønner	120 —
Nr. 201.	H. C. Petersen, Kjøbenhavn, for en Radsaamaskine (Nonpareil) fabr. af James Smyth & Søn	60 —
Nr. 210.	O. Sørensen & Co., Kolding, for en Radsaamaskine til 2 Heste	50 —

Roesaamaskiner.

Nr. 208.	A. C. Rasmussen & Co., Stubbekjøbing, for en Roefrøsaamaskine for Korn . . .	50 —
Nr. 216.	N. Sennels, Hobro, for en Rodfrugtfrøsaamaskine	25 —
Nr. 180.	Drost, Kjøbenhavn, for en Saamaskine til Roefrø, Jans Patent	25 —

Det kgl. Landhusholdningsselskabs Generalforsamling
den 18de December 1883.

Præsidenten, Greve Danneskjold-Samsøe: Optællingen af de indkomne Stemmesedler har givet det Resultat, at Docent Fjord er valgt til Præsident med 201 Stemmer. Taleren vilde byde Docent Fjord et oprigtigt Velkommen som Medlem af Selskabets Præsidium. At omtale og fremhæve Docent Fjords Fortjenester vilde sikkert være unødvendigt, eftersom Alle kjendte dem saa godt; at de vare blevne paaskjønnede trindt om i Landet, derom vidnede den Tilslutning, som dette Valg havde faaet. Taleren nærede ikke Tvivl om, at den overordentlige og ihærdige Virksomhed, som Docent Fjord stedse havde udfoldet, end yderligere vilde komme Landbruget tilgode derved, at han nu var bleven knyttet saa nøje som skeet var til Selskabet, og Taleren vilde udtale det Haab, at Docent Fjord selv maatte komme til at nyde Glæde og Tilfredsstillelse af sin Virksomhed i Selskabets Tjeneste. Forsamlingen sluttede sig til Præsidentens Udtalelse ved at rejse sig.

Docent Fjord havde for kort Tid siden modtaget en Meddelelse fra Præsidiet om, at han var valgt til Præsident i Selskabet; samtidig forespurgte man, om han modtog Valget, og dette Spørgsmaal skulde han nu her besvare med et Ja. Men idet han besvarede Spørgsmaalet saaledes, følte han

Trang til at rette en Tak til den ærede Præsident, der havde budet ham Velkommen, og til dennes Kollega, til Bestyrelsesraadet, som i et privat Møde havde vedtaget at opfordre Selskabets Medlemmer til at stemme paa Taleren, og endelig til alle de Medlemmer, der havde givet ham deres Stemmer. Taleren troede imidlertid, det var en Fejl, at man havde ladet Stemmerne falde paa ham; dette sagde han ikke af Beskedenhed, men fordi han ikke troede, at han, som tilfulde indsaa det store Ansvar, der hvilede paa Præsidiets, besad de Kræfter og de Evner, som netop maatte ønskes hos den, der skulde indtage Præsidentpladsen. Desuden havde Taleren, som man vidste, meget at varetage, og derhos var han ikke længere i nogen ung Alder, saa han kunde følgelig ikke ret vel lægge noget nyt Arbejde til det, han allerede havde at varetage, uden at forsømme det ene eller det andet. Naar han derfor trods disse Betænkeligheder alligevel havde ment at burde modtage Valget, var det dog med det Forbehold, at han, for saa vidt det Forsøg, der saaledes var gjort med at vælge ham til Præsident, skulde mislykkes, da om tre Aar, naar hans Valg var udløbet, maatte træde tilbage og da medtage den Velvillie, som netop har gjort, at han nu var kommen til at takke for Valget. Naar Taleren maatte opfatte Valget saaledes, vilde han takke ret hjertelig for den Tillid, der var viist ham, og give Tilsagn om, at han i disse tre Aar skulde arbejde i Selskabets Tjeneste saa godt, som det paa nogen Maade var ham muligt.

Etatsraad Tesdorpf havde ikke noget at føje til sin Kollegas Velkomsthilsen til Docent Fjord; han skulde kun udtale sin Glæde over, at Valget var faldet paa en saa udmærket dygtig Mand som Docent Fjord. Naar denne havde udtalt, at han skulde søge at udfylde den Plads, hvorpaa man havde sat ham, efter bedste Evne, vidste vi, at der var fuld Alvor i disse Ord, og der kunde ikke forlanges mere, thi Ingen kunde lægge en Alen til sin Væxt. Man maatte, naar man gjorde sit Bedste, haabe paa en velvillig Bedømmelse og paa at finde Understøttelse.

Naar Taleren nu havde taget Ordet, var det egentlig, fordi der var blevet ham overdraget det Hverv at minde For-

samlingen om, at Selskabet nu tog Afsked med sin gamle Præsident, Professor Jørgensen, som i 28 Aar havde været den egentlig ledende Mand for det kgl. Landhusholdnings-selskab. Taleren kunde ikke nægte, at han for sit Vedkommende gjorde det med Bedrøvelse, thi han skiltes her paa en Maade fra en inderlig god Ven, til hvem han stadig havde havt Lejlighed til at se op, og paa hvis store Trofasthed han havde havt saa megen Lejlighed til at sætte Pris, ligesom ogsaa de 9 Gange efter hinanden fulgte Gjenvalg afgave et talende Vidnesbyrd om, at her var Tale om en mere end almindelig Præstation. I et Selskab, hvor Medlemmerne selv umiddelbart vælge de forskjellige Funktionærer, hører et saadant Gjenvalg uomtvistelig til de sjældnere Tilfælde, og naar Taleren saa dertil erindrer om, at dette Gjenvalg har fundet Sted i en Tidsperiode, som netop allerede ved Begyndelsen af Prof. Jørgensens Valgperiode begyndte at blive meget urolig, nærer Taleren det Haab, at man saa meget mere vil paaskjønne den Virksomhed, som Prof. Jørgensen i Løbet af disse 28 Aar har lagt for Dagen.

Efter Talerens Erfaring ere Landmændene ofte noget ejendommelige; de ere tunge i deres Bevægelser, overordentlig kritiske og have en ejendommelig Forkjærlighed for deres eget Syn paa Forholdene. Det var derfor, da den unge Præsident for en Menneskealder siden gik til sin Gjerning i Selskabets Tjeneste, ikke nogen let Opgave, der var stillet ham; men Professor Jørgensen begyndte med at tage meget ædruelig fat paa Sagerne, og deri gjorde han vistnok rigtig. Han veg imidlertid ikke tilbage for at fremkomme med Forslag i forskjellige Retninger. Kort efter at være bleven Præsident tog han saaledes, og han alene, Initiativet til en indgribende Virksomhed paa Mælkerivæsenets Omraade. For sine daværende ældre Kolleger i Præsidiets fremlagde han nemlig Forslag om, at der skulde ansættes en Mand, hvis Tid og Kræfter udelukkende skulde anvendes paa dette Omraade, og han foreslog at lægge dette Arbejde i nuværende Professor Segelckes Hænder. Forslaget vedtoges, og hvilken forunderlig Velsignelse der har fulgt denne Foranstaltning lige

op til vore Dage, kjende Alle; Virksomheden fortsættes endnu og virker stadig løftende og fremmende. Havde Landmændene ikke havt andet at takke Professor Jørgensen for, havde det allerede været tilstrækkeligt til at bevare ham en Plads i deres Erindring. Men hans Virksomhed indskrænkede sig ikke til denne Foranstaltning alene; han og atter han alene tog ogsaa Initiativet til Afholdelsen af de Foredrag og Diskussioner, som nu gjennem 25 Vintre have fundet Sted i Selskabet, og som med god Grund kunne betragtes som stærke Løftestænger i det fremadskridende Agerbrugs Tjeneste. Han søgte altid til disse Foredrag at finde de bedste Kræfter, som kunde erholdes, og det tør vistnok siges, at de Aar for Aar ere blevne mere og mere frugtbarjørende og frugtbringende. Taleren skulde heller ikke glemme at minde om den Glæde, Landmændene følte, da Professor Jørgensen gik ind til at deltage i Redaktionen af »Tidsskrift for Landøkonomi«, et Tidsskrift, der er blevet en Pryd for den danske landøkonomiske Litteratur. Han overtog her Hovedarbejdet og bragte hint gamle Barn fra Fortiden baade hvad Indhold og Form angik ind i en ganske anden Skure end hidtil, og han afgav først sin Plads ved dette Tidsskrift til yngre Kræfter, da han indsaa, at hans Tid og øvrige Virksomhed ikke tillod ham at anvende saa megen Opmærksomhed derpaa som nødvendig. Ogsaa det var Anerkjendelse værd, ogsaa det maatte man rose ham for. Disse Annaler ere stadig gaaede fremad, og vi kunne ikke andet end glæde os over, at vi for Tiden ere i Besiddelse af et landøkonomisk Tidsskrift, som Taleren, der læser mange landøkonomiske Tidsskrifter fra andre Lande, maa give det Skudsmaal, at det godt kan taale Sammenligning med de bedste Tidsskrifter i andre Lande, selv i de store, gamle Kulturlande. Naar Taleren videre kastede Blikket ud over Professor Jørgensens Virksomhed som Præsident, mødte det tillige hans nidkjære Bestræbelser for Lærlingelinstitutionen i det Hele taget. De, der sammen med ham i Selskabets Præsidium havde drøftet alt, hvad der vedrørte denne Institution, indenfor hvilken, da den jo er meget ud-

bredt og vedrører mange Mennesker, jævnlig fremkommer Ankepunkter og Klager, kunne ikke andet end give deres fratrædende Kollega det Vidnesbyrd, at de i hans Udtalelser altid have fundet en opmuntrende og vejledende Støtte til at træffe det rette, og navnlig faldt det Præsidium let at mægle mellem Husbond og Lærling, eftersom det havde den indsigtfulde, prøvede og erfarne Mand at støtte sig til. Institutionen var stadig gaaet fremad, og navnlig fra den Tid, da Inspektør Buus ved Professor Jørgensens Initiativ overtog Bedømmelsen af Lærlingernes Dagbøger, havde den faaet ligesom et nyt Sving, idet denne Foranstaltning blev til Opmuntring saavel for Lærling som for Husbond.

Endnu skulde Taleren kun minde om Professor Jørgensens uegennyttige og aldrig trættede Virksomhed i Selskabets Tjeneste i det Hele taget. Enhver Sag, den maatte være nok saa vidtløftig, overvejede han med den største Grundighed og Omhyggelighed, og som den Præsident, der hørte hjemme, hvor Selskabet havde sit Sæde, kunde han altid være ved Haanden og var det til alle Tider. Det skulde derfor udtales højt og lydelig, og Taleren, der i 23 Aar havde været den fratrædende Præsidents Kollega, havde Krav paa at høres, at Professor Jørgensen i sin Præsidentskabsperiode til alle Tider havde været Selskabets ledende og styrende Mand. Maaske kunde der komme en Anden, der kunde udføre noget mere og gjøre det bedre, men Ingen kunde lægge en Alen til sin Væxt, Ingen kunde gjøre mere end arbejde med den bedste Villie og med alle de Kræfter, der stode til hans Raadighed; det havde Professor Jørgensen gjort, og derfor vilde Taleren bede Forsamlingen om at bemyndige Præsidium til paa Selskabets Vegne at bringe Professor Jørgensen en varm og fyldig Tak for, hvad han havde udrettet i Selskabets Tjeneste. (Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig).

Præsidenten. Da Meddelelsen om, at Professor Jørgensen vilde trække sig tilbage fra Præsidentskabspladsen, var kommen til Bestyrelsens Kundskab, opstod, som naturligt var,

hos de Mænd, der i mange Aar havde arbejdet sammen med ham i Selskabets Tjeneste, Ønsket om, næst efter at bringe ham en saa smuk og varm Tak som den, Etatsraad Tesdorpf havde udtalt, endyderligere at hædre ham med en Æresbevisning. Bestyrelsesraadet havde derfor anmodet Præsidiets om for Generalforsamlingen at fremsætte Forslag om at optage Professor Jørgensen som Æresmedlem af Selskabet, og samtidig havde Bestyrelsesraadet udtalt Ønsket om, at Professor Jørgensens Virksomhed fremdeles maatte komme Selskabet til Gode ved Deltagelse ogsaa i Bestyrelsesraadets Møder. Præsidiets havde fuldt ud sluttet sig til Bestyrelsesraadets Forslag, og det fremtraadte derfor som et Forslag fra den samlede Bestyrelse. Taleren fejlede næppe, naar han formodede, at den samme Trang, som Bestyrelsen følte til at hædre Professor Jørgensen, ogsaa deltes af Generalforsamlingen. (Ogsaa denne Udtalelse vedtoges af Forsamlingen).

Til Medlemmer af Bestyrelsesraadet er valgt ved almindelig Stemmegivning: Godsejer Ingerslev og Kammerherre, Baron Wedell-Wedellsborg hver med 190 St., Greve Ahlefeldt-Laurvigen, Brolykke, med 187 St., Kammerherre Neergaard og Professor Segeleke hver med 185 St., og Inspektør Feilberg med 120 St. De fem førstnævnte ere gjenvalgte, og sidstnævnte er valgt i Stedet for Professor Barfoed, som ikke ønskede at gjenvælges. Af Landboforeningerne er valgt for: Hjørring Amt: Forpagter Winkel paa Dybvad; Thisted Amt: Proprietær Breinholt, Vestervig; Aalborg Amt: Kammerherre Skeel til Birkelse; Odense Amt: Proprietær Jensen, Skrillingegaard; Holbæk Amt: Landbrugs-skoleforstander J. Hansen, Faurbogaard, og Frederiksborg Amt: Proprietær Barner, Mørdrupgaard.

Til Revisor er gjenvalgt Grosserer A. E. Hiort med 180 St. og til Medlem af Bestyrelsen for »Fond til Landmænds Uddannelse« Kammerraad J. B. H. Andersen med 185 St.

Bestyrelsesraadet har gjenvalgt Proprietær Heide til

Medlem af Belønningsudvalget og Forpagter Bokelmann til Medlem af Bogudvalget.

Selskabet talte ved Aarets Begyndelse 936 Medlemmer; i Juni optoges 12 og i December 16 Medlemmer; men i Aarets Løb udtraadte eller døde 29 Medlemmer, saa at Selskabets Medlemstal ved Generalforsamlingen var 935.

Det foregaaende Aars Regnskab fremlagdes med den af Bestyrelsesraadet givne Decharge. — Paa Revisorernes Vegne henlede Godsejer Holm, Lerkenfeldt, blandt andet Opmærksomheden paa, at der til Selskabets Grundfond var i det forløbne Aar lagt 2300 Kr., hvilket formentlig i Henhold til Lovens § 15 ikke burde være skeet. Det var vistnok i Selskabets Interesse at fastholde, at alt, hvad Selskabet ejer udover 20,000 Kr., skal betragtes som en Reservefond, der kan anvendes overensstemmende med Lovene, medens de 280,000 Kr. skulle staa urørte. Præsidiet havde tiltraadt Revisorernes Opfattelse med Hensyn til dette Forhold.

Om Selskabets almindelige Virksomhed i det forløbne Aar aflagdes derpaa følgende Beretning af Sekretæren. Af Selskabets Aarsberetning er trykt 3600 Expl. Denne er omsendt til Sogneraadene direkte fra Selskabet og ikke som tidligere gennem Kultusministeriet til Præsterne. I Forening med det landøkonomiske Forsøgslaboratorium har Selskabet udgivet Forstander Storchs Afhandling om Smørdannelsen ved Kjærningen. Desuden er der anskaffet en Del Bøger til Uddeling og uddelt til Laanebibliotheker 314 Bind og til Selskabets Læringer 518 Bind.

I Aarets Løb har der i Selskabet været afholdt 8 Møder og lige saa mange Foredrag.

Ifølge Bygudvalgets Indstilling har Selskabet understøttet Laboratorieforstander C. Grønlund med 300 Kr. til Bygforsøg.

Dansk Frøkontrol har for indeværende Finantsaar erholdt af Selskabet 500 Kr. foruden de 2000 Kr., Selskabet ansøgte Staten om at erholde til Frøkontrollens Understøttelse, og som ere blevne denne direkte bevilgede. — Ifølge en Selskabet tilstillet Meddelelse fra det Classenske Fideikom-

mis, har dette bevilget »dansk Frøkontrol« 500 Kr. til Undersøgelse af det Kløver- og Græsfrø, der gaar i den ukontrollerede Handel.

Foreningen til Kulturplanternes Forbedring har modtaget af Selskabet en Understøttelse af de paa Budgettet bevilgede 300 Kr., desuden 400 Kr. ekstraordinært i Henhold til det ved et tidligere Bestyrelsesmøde udtalte Ønske om, naar særlig Anledning gives, da yderligere at støtte Foreningen, og endelig har Selskabet udbetalt Foreningen 731 Kr. 25 Øre for 400 Expl. af »Landbrugets Kulturplanter«.

Med Hensyn til Mælkeribrugets Fremme skal bemærkes, at Cand. polyt. B. Bøggild har under Professor Segelckes Vejledning og med en maanedlig Understøttelse af 100 Kr. fortsat sin Uddannelse i det praktiske Mejeri, indtil han i Foraaret indkaldtes til Militærtjenesten. Efter den Tid har han erholdt 50 Kr. maanedlig for i sin Fritid at kunne lære fremmede Sprog og derved forberede sig til en forestaaende Udenlandsrejse. Endvidere har Landbrugskandidat O. F. Christensen erholdt 200 Kr. for at kunne gennemgaa et praktisk Kursus i Mejeri under Professor Segelcke, og Mejerist V. Freuchen modtaget 200 Kr. for ved Rejser her i Landet at blive kjendt med de bedste Mejerier.

I Aarets Løb er uddelt følgende Rejseunderstøttelser: Havebrugskandidat E. Heise 200 Kr. til et Ophold ved de kgl. Haver i Kew. Forstander A. Jørgensen 200 Kr. til Rejser for at blive kjendt med Huslodders Dyrkning. Landbrugskandidat J. Pedersen 200 Kr. til en landøkonomisk Rejse i Indlandet. Landbrugskandidat N. A. Hansen 600 Kr. til en landøkonomisk Rejse i Udlandet. Redaktør J. H. Bagge 400 Kr. til en landøkonomisk Rejse i Indlandet. Prof. Joh. Lange 400 Kr. til en afsluttende Undersøgelse af mærkelige danske Frilandstræer i Fyen og Jylland. Forstander J. Hansen, Faurbogaards Landboskole, 200 Kr. for ved en Rejse at gjøre sig kjendt med vort Lands Kvægavl. Docent N. Bruun-Pedersen 500 Kr. for at besøge de vigtigste Indførselshavne for dansk Kvæg i England

og Skotland. Forstander N. Pedersen, Ladelundgaards Landboskole, 200 Kr. for ved en Rejse i Indlandet at besøge Sukkerfabrikker, Oliemøller og Gjødningsfabrikker. Korpsdyrlæge Biilmann 400 Kr. til en Rejse til den internationale Udstilling i Hamburg og eventuelt i Hannover. Landbrugs- og Mejerikonsulent S. Hansen, Langeland, 400 Kr. til en Rejse til den internationale Udstilling i Hamburg samt til Nordtyskland og Holland.

Selskabets Læringer. I Øjeblikket tjene under Selskabet 107 Landvæsenskærlinger og 12 Mejeribødkerlæringer; i Sommer havdes 21 Roelæringer. Tilgangen af Landvæsenskærlinger var i afvigte November overordentlig ringe, hvoraf Følgen var, at ikke faa af de ældre Læresteder kun fik det halve Antal Læringer, mod hvad de ellers pleje at modtage, ja nogle Læresteder fik endog slet ingen Læringer.

Landbrugets Binæringer. Skolelærer Matthiesen i Gundsømagle pr. Ølstykke er der bevilget 100 Kr. til Anskaffelse af pomologiske Haandbøger.

Udstillinger. Til de landboindustrielle Udstillinger i Kjøbenhavn er ligesom de foregaaende Aar bidraget 500 Kr. Til den 15de danske Landmandsforsamling i Aalborg er bidraget 2000 Kr. Til Fremstillingen af Mikkelsens Vindmotor ved Landmandsmødet i Aalborg for at erholde den bedømt af Redskabsdommerne bevilgedes 400 Kr. Dommerne fraraade, at der af Staten bevilges Penge til en yderligere Udvikling af Maskinen, men anbefale derimod Maskinbygger Mikkelsen til af Staten at faa refunderet et Beløb af omtrent 900 Kr., som han af egne Midler har indsat i Maskinen. Præsidiet har tiltraadt Dommernes Forslag.

Dræningens Fremme. Der bevilgedes Cand. polyt. P. R. Wøldike 400 Kr. for i Sverrig at erholde praktisk Uddannelse som Landbruksingeniør.

Færøerne, Island og Grønland. Grønland har i det forløbne Aar nydt Renten af det Hansenske Legat, ialt 480 Kr., som ved det kgl. Direktoratets velvillige Mellekomst er uddelt som Præmier gennem begge Inspektoraterne paa

Grønland. — Islændingerne Jon Eirikson og Svein Sveinson, der begge studere ved Landbohøjskolen, have hver erholdt 300 Kr. for at kunne fuldende deres Studier.

Med Hensyn til Selskabets agrikulturkemiske Virksomhed, meddelte Konsulent Stein, at han ifølge den for hans Virksomhed lagte Plan havde besvaret 59 Forespørgsler i Tiden fra hans Tiltræden som Konsulent, d. 1. April 1882, og til 1. Oktober 1883. Disse havde hovedsagelig angaaet Beskaffenheden, Anvendelsen og Værdiberegningen af kunstig Gjødning og Foderstoffer. En til Konsulenten rettet offentlig Forespørgsel i »Landbovennen« om Anvendelsen af raa Fosfater mod Superfosfater og da navnlig angaaende Beskaffenheden af et i Handelen indført Raafosfat kaldet »Fosfatjord«, besvarede han i en Artikkel i samme Blad og havde senere gjentagne Gange Ordet i samme Sag. — Efter eget Initiativ og paa egen Bekostning havde Konsulenten i Foraaret 1882 foretaget et større Fodringsforsøg med 12 af Etatsraad Tesdorpf's Køer, der velvillig vare stillede til Disposition. Forsøget gik ud paa Bedømmelsen af Virkningen af Palmekager sammenlignet med Kokuskager. En anden Række af Fodringsforsøg, ligeledes med 12 af Etatsraad Tesdorpf's Køer, er foretagen med Understøttelse af Landhusholdningsselskabet og gik ud paa at bedømme, hvilken Indflydelse et større eller mindre Indhold af Fedt i Palmekager og forskellige Sorter Palmemel maatte have paa Mælkemængden og Mængden af Fedt i Mælken. En Redegjørelse for disse Forsøg vil snart foreligge. Ligeledes vil snart foreligge en Beretning om Analyser af Hvedeklid af forskjellig Finhed fra forskellige Møllesystemer, for at komme til Klarhed over, om der er en saa væsentlig Forskjel i Indholdet af de forskellige Sorter, at denne skulde berettige til den stedfindende Forskjel i Prisen. Ogsaa havde Konsulenten foretaget en Undersøgelse af et større Antal Prøver af Rapskager og offentliggjort Resultatet af denne Undersøgelse. Efter Opfordring af Bestyrelsen for de samvirkende sjællandske Landboforeninger havde Konsulenten tiltraadt et af denne nedsat Udvalg, som havde det Hverv at udarbejde en Plan til et samlet kontrolleret

Foderstofindkjøb, samt efter Opfordring af den jyske Fællesforening holdt Foredrag i jyske Landboforeninger. Endelig havde Konsulenten i sit Laboratorium i Tiden fra 1. April 1882 til 1. Oktober 1883 udført 1406 Analyser for Landbruget, af hvilke 832 angik kunstige Gødningstoffer, 293 Foderstoffer og 197 Mælk.

Fra Konsulent Nielsen var indkommen en Beretning om hans Virksomhed paa Plantekulturens Omraade, hvoraf Sekretæren meddelte følgende Udtog: Maltbygdyrkningsforsøgene vare nu blevne meget begrænsede; derimod fortsattes Forsøgene med forskjellig sorteret Saakorn, med 4 Sorter Kunstgødning til Udlæg samt Dyrkningsforsøgene med nogle Arter og Varieteter af Byg og Havre, men altsammen dog efter en mindre Maalestok end tidligere. I Modsætning hertil vare Forsøgene med Foderplanter blevne lidt udvidede, idet der iaar var paabegyndt Forsøg med Frøblandinger samt omfattende Eftersaaningsforsøg. Ialt er i det forløbne Aar behandlet 1062 Forsøgsstykker, hvoraf 56 ere benyttede til Frøavl af Foderplanter. Ogsaa er der anstillet Forsøg med Rodfrugter og nogle Kartoffelvarieteter. Ligesom de foregaaende Aar havde Konsulenten undersøgt Plantedækket paa et større Antal Græsmarker paa Fyen, Lolland, Falster og Sjælland samt besvaret Forespørgsler om Eftersaaning af Græsmarker, der iaar vare indkomne i et større Omfang end tidligere, fornemmelig paa Grund af den stærke Tørke i Forsommeren. Ogsaa har han foretaget en 14 Dages Rejse i Jylland for at undersøge Ukrudplanternes Optraeden i de forskellige Egne af Halvøen. Endelig har han holdt 13 Foredrag, hvoraf største Delen er kommen Sjælland tilgode. Denne Del af sin Virksomhed mener Konsulenten imidlertid foreløbig at maatte indskrænke noget for derved at vinde Tid til Bearbejdelsen af det ved Forsøgene indvundne store Materiale, som han i mange Retninger indsamler paa sin Forsøgsmark. Til Bearbejdelsen af dette Materiale hører blandt andet ogsaa en nøjagtig Vejning af de indhøstede Afgrøder i tørret Tistand, hvilken han nu kan foretage efter at have faaet indrettet et større Tørreloft med Lufttræk, hvorved en

Ødelæggelse af Forsøgsmaterialet under Tørringen undgaaes. Sluttelig udtaler han en Tak til Selskabet for den Assistance, der ved forrige Generalforsamling bevilgedes ham. I den mest travle Tid iaar har Konsulenten endvidere havt Hjælp af Landbrugslærer B. Larsen fra Norge, som hos ham har søgt at udvide sit Kjendskab til Dyrkningen af Foderplanter.

Med Hensyn til Selskabets Virksomhed paa Husdyrbrugets Omraade meddelte Konsulent Jessen, at det Udvalg, der var nedsat angaaende Ordningen af Mejeribødkerlærlingernes Uddannelse, ventede snart at kunne fremkomme med sin Betænkning. Angaaende de af Selskabet foretagne Skridt vedrørende vor Svineudførsel havde Konsulenten afgivet en Beretning, som var optagen i »Tidsskrift for Landøkonomi« (5. Række, 2. Bind). Forøvrigt var Talerens Virksomhed som Konsulent fortsat paa samme Maade som de foregaaende Aar ved Foredrag, ved Rejser i Indlandet for at studere Husdyrbruget, ved Samvirken med forskellige Institutioner og Mænd, og ved Besvarelser af Forespørgsler. Med Hensyn til denne sidste Gren af sin Virksomhed bemærkede Taleren, at man vistnok endnu ikke rigtig havde forstaaet Konsulentens Stilling, idet man for det meste gik ud fra — det viste sig ved de fleste Forespørgsler — at han kun var til Tjeneste for Selskabets Medlemmer, medens Tanken med Konsulentvirksomheden dog vel rettest var den, at enhver af Konsulenterne skulde arbejde paa sit Omraade, uanseet om det var for Selskabets Medlemmer eller for Udenforstaaende. Taleren havde besøgt det internationale Dyrskue i Hamburg, hvorom en Beretning var optagen i »Tidsskrift for Landøkonomi«. Endnu kunde nævnes, at Præsidiet havde anbefalet et fra Kjøbenhavns Amts Landboforening til Ministeriet indgivet Andragende om Understøttelse til Præmiering af hele Kvæghold.

Om Hvededyrkningsforsøgene aflagde Forsøgslederen, Landbrugskandidat Sonne Beretning paa Udvalgets Vegne. Udvalget havde det sidste Aar arbejdet med Understøttelse af Staten paa 4000 Kr., af Møllerne paa 1500 Kr.

og af Landhusholdningsselskabet paa 1000 Kr. Forsøgene vilde i det kommende Aar blive fortsatte paa de samme Gaarde som iaar, nemlig Rodstenseje, Ravnholt, Gjorslev, Kringelborg og Birkholm, hvor der derfor atter er foretaget Udsæd af de 8 Varieteter, der laa til Grund for Forsøgene iaar, og da der paa de tre første Gaarde findes baade sværere og mildere Jorder, vil der paa disse blive iværksat en dobbelt Forsøgsrække. Paa Kringelborg, hvor der ikke kan foretages Forsøg paa lettere Jord, samt paa Førslev og Store Hovedgaard har man udsaaet de iaar paa Birkholm dyrkede 20 Sorter. Dernæst ere Forsøgene for det kommende Aar udvidede til ogsaa at omfatte Gjødningsforsøg, for at komme til Klarhed over, hvilken Indflydelse en større Tilførsel af Gjødningsstoffer maatte have paa Produktets Kvalitet. Disse ere iværksatte paa Birkholm og Gundersløvholm. Ved Siden heraf foretoges der paa Lyngby Landboskoles Forsøgsmark Undersøgelse over specielle Dyrkningsvilkaar, som man antager kunne have Indflydelse paa Hvedeproduktionen i sin Helhed. Det rige Materiale, der var indvundet ved dette Aars Forsøg, var i Efteraaret udstillet i Industriforeningen, og Udstillingen havde utvivlsomt en stor Interesse ved, at der herved gaves Lejlighed til at erhverve en fagmæssig Bedømmelse af Prøverne. Hvad her forelaa var imidlertid kun et Aars Erfaring, men selv om man naturligvis ikke turde danne sig nogen bestemt Mening, hverken i den ene eller den anden Retning, syntes dog de udstillede Prøver, hvad ogsaa var fremhævet af Dommerne, at vise, at selv om Aaret var ugunstigt, vilde dog Landmanden ved at høste Hveden paa et forholdsvis tidligt Stadium og ved at benytte betryggende Høstmaader kunne bidrage ikke saa ganske lidt til at formindske et ugunstigt Høstvejr's Indflydelse paa Kornet. Hvad selve Udvalget angik, da havde det i Aarets Løb suppleret sig med Markfrøkontorets Chef, Grosserer Jacobsen, men det havde desværre tillige lidt et Tab, som maaske vanskelig kunde erstattes, idet nemlig et af dets Medlemmer, Dampmøller Rubow, var afgaaet ved Døden.

Etatsraad Tesdorpf. Hvede- og Bygdyrkningsforsøgene

maatte vistnok henregnes til nogle af de nyttigste Foranstaltninger, som Landhusholdningsselskabet havde sat i Værk i de senere Aar, og de vilde forhaabentlig ogsaa føre til, at man, naar den hele Forsøgsrække var gennemført, ganske anderledes betrygget, end for Tiden var Tilfældet, kunde indlade sig paa Hvedeproduktionen. Dommerne ved den nu afholdte Udstilling vare gaaede til deres Hverv med meget smaa Forventninger om, at Udstillingen virkelig havde nogen Betydning; men efter fuldentd Hverv havde de skiftet Mening; de nærede den Anskuelse, at denne Sag, naar den fortsattes og gennemførtes, som den var begyndt, ventelig maatte faa en væsentlig Betydning for den danske Hvedeproduktion. Lige over for Hr. Sonne, som ledede Forsøgene med Nidkjerhed, Dygtighed og Samvittighedsfuldhed, skulde Taleren udtale sin levende Anerkjendelse samt det Haab, at han vilde føre Forsøgene gennem i de kommende Aar, som han havde gjort i det forløbne.

Cand. Sonne. Hvad Bygforsøgene angik, da var det jo bekjendt, at Redaktør Erh. Frederiksen havde paabegyndt og med Ihærdighed arbejdet for disse, men da Undersøgelser af denne Sag stillede betydelige Fordringer til Tid og til Penge, havde Redaktør Frederiksen, da hans Tid var meget optagen, henvendt sig til Landhusholdningsselskabet med Anmodning om at tage sig af Forsøgene og arbejde videre paa Spørgsmaalets Løsning. Selskabet imødekom denne Anmodning og nedsatte et Udvalg under Forsæde af Hs. Exc. Greve Danne-skjold-Samsøe. Tidlig i Foraaret traadte dette Udvalg sammen for at vedtage den Plan, som skulde tjene til Grundlag for Forsøgene. Hovedmomentet i Forsøgene havde været at faa dem udstrakte over hele Landet, for at komme til Klarhed over, hvilke Egne i Landet der kunde inddrages under Maltbygterrainet. De Prøver, der ved dette Aars Forsøg vare blevne indsamlede, havde i Lighed med Hvedeprøverne været udstillede i Industriforeningen, hvor de have været gjorte til Gjenstand for en fagmæssig Bedømmelse; men ved Siden af var det Hensigten at foretage en mere indgaaende Undersøgelse af en stor Del af de indsamlede Prøver. Særlig var

det Hensigten at foretage en Kvælstoffbestemmelse samt at gjøre Ensartetheden o. s. v. til Gjenstand for en Undersøgelse samtidig med, at man vilde foretage Spiringsforsøg og, hvis det kunde naaes, en Maltningsproces for enkelte Prøvers Vedkommende. Paa et nylig afholdt Udvalgsmøde forhandlede Planen for det kommende Aars Forsøg, som naturligvis i Hovedtrækkene vilde komme til at gaa i samme Retning som i det forløbne Aar, dog med enkelte Udvidelser, idet Udvalget havde ment at burde optage ældre danske Bygvarieteter til Dyrkning sideordnet med de øvrige Forsøg for at se, hvilke Egne der muligvis maatte indskrænke sig til at dyrke de ældre haardføre Bygvarieteter, af Hensyn til det sikrere og kvantitativt større Udbytte, som disse give i visse Egne af Landet. Hvor vidt det vil lykkes at gennemføre Forsøgsplanen i den paa-tænkte Udstrækning, vil afhænge af, om Udvalgets Anmodning til Landmændene om at afgive Forsøgsarealer vil blive mødt med den samme Velvillie som hidtil*).

Præsidenten havde ikke noget at føje til det, Hr. Kand. Sonne havde fremført, kun skulde han udtale en Tak til de Herrer Dommere, som havde paataget sig det ganske overordentlig besværlige Hverv at bedømme den store Mængde Prøver, som var tilstede.

Da Formanden for Tilsynsraadet, Professor Jørgensen, var fraværende, havde Præsidiet anmodet Grosserer Jacobsen, som var Medlem af Tilsynsraadet, om i Korthed at referere Tilsynsraadets Forhold til Frøkontrollen i det forløbne Aar.

Gross. Jacobsen. Tilsynsraadet havde i indeværende Aar havt 5 Møder med Bestyreren af »Frøkontrollen«, ved hvilke dels var forhandlet Planen for Kontrollens Virksomhed, dels i Fortsættelse af Forhandlinger paa tidligere Møder yderligere drøftet Kontrollens Arbejdsmethode og derhen-

*) Erfaringerne fra det forløbne Aar turde imidlertid indeholde et godt Varsel i saa Henseende.

hørende tekniske Spørgsmaal, særlig i Retning af at opnaa muligst sikre Resultater ved Renhedsbestemmelser og Spireprøver.

Kontrollen var beredvillig gaaet ind paa grundig at prøve de Forslag i den Retning, der vare skeet fra Tilsynsraadet, og dels ved de Forbedringer, der derved vare tilvejebragte i Arbejdsmaaden, dels ved at Kontrollen af de fra dette Selskab og af Staten bevilgede Midler havde kunnet forbedre og forøge sit Arbejdsmateriel, var der, saa vidt Tilsynsraadet havde kunnet bringe i Erfaring, i det forløbne Aar arbejdet med kjendelig forøget Sikkerhed.

Der havde i Tilsynsraadet været fremsat Spørgsmaal om, hvorvidt det fremdeles kunde fortsætte sin Virksomhed, siden den Bevilling, der paa Foranledning af dette Selskab var given til Kontrollen paa Finantsloven 1883—84, ikke tildeltes Kontrollen gennem Selskabet, og Tilsynsraadet derfor ikke, som oprindeligt forudsat, ved dets Forslag til Ændringer i Arbejdsmaaden, der som oftest medføre forøgede Udgifter, eller til Forbedring af Apparater, der altid er forbunden med Bekostning, kan henvise til Dækning af deslige Udgifter af de gennem Selskabet ydede Midler og derfor i den Retning, paa Grund af hin Bevillingsform, nu er stillet paa en mindre heldig Maade. — Bestyreren af Kontrollen udtalte imidlertid gjentagende, da dette Spørgsmaal bragtes frem i et af Tilsynsraadets Møder, at han meget paaskjønnede den Støtte, Kontrollen havde i Tilsynsraadet, og ønskede dettes Virksomhed fortsat, og da det dernæst bragtes til Raadets Kundskab, at Ministeriet havde stillet som Betingelse for Ydelsen af de af Statskassen bevilgede Midler, at Tilsynsforholdet fra Landhusholdningsselskabet Side lige over for Frøkontrollen fortsattes, og Selskabet var villigt til foreløbig at lade dette Forhold forblive uforandret, maatte derved Tilsynsraadets anførte Betænkelighed falde bort. Tilsynsraadet forbliver derfor indtil videre i Virksomhed som hidtil.

Den af Bestyrelsen for »Fond til Landmænds Uddannelse« indsendte Aarsberetning oplæstes af Bestyrer

Møller-Holst, der fungerer som Bestyrelsens Sekretær, og var saalydende:

Fond til Landmænds Uddannelse.
(14. Aarsberetning).

Bestyrelsen for det 14. Forretningsaar modtog ved sin Tiltrædelse en Sparekassebeholdning af	202 Kr. 56 Øre
Hertil er kommen fra en Bidragyder	21 - » -
Renter i Københavns Sparekasse	7 - 48 -
Ialt	230 Kr. 4 Øre

Fondets Rentemidler have i det forløbne

Aar bestaaet i:

Renter af 21,600 Kr. i 4 pCt. Obligationer	864 Kr. » Øre
Overskud fra tidligere Aar	35 - 99 -
Et af N. Jensen fra 1882 ikke benyttet Stipendium	200 - » -
Ialt	1099 Kr. 99 Øre

Efter Bestyrelsens den 30. Marts d. A. udstedte Bekjendtgjørelse om de ledige Stipendier indkom 6 Ansøgninger til den berammede Tid d. 1. Maj.

Af Ansøgerne var 1 født udenfor Bondestanden, de øvrige 5 vare Sønner af smaa Jordbrugere eller Husmænd; 2 vare Elever ved Landbohøjskolen. I et Bestyrelsesmøde paa Landbohøjskolen d. 13. Juni uddeltes Stipendier à 200 Kr. til Ansøgerne N. Chr. Dael fra Hjørring-Eggen, L. Jørgensen, Stipendiat fra forrige Aar og Elev ved Landbohøjskolen, fra Middelfart-Eggen, S. Jørgensen fra Viborg-Eggen og P. Pedersen fra Samsø, samt et Stipendium paa 240 Kr. til Elev ved Landbohøjskolen Axel Appel fra Slesvig.

I en Skrivelse af 10. Septbr. indeværende Aar har imidlertid ovennævnte N. Chr. Dael, hvem et Stipendium paa 200 Kr. var tistaaet, meddelt, at han paa Grund af forandrede Omstændigheder saa sig nødsaget til at give Afkald paa dette.

Stipendiet har Bestyrelsen senere tilstaaet ovennævnte N. Jensen.

Udgifterne have i Henhold hertil været:

4 Stipendier à 200 Kr.	800 Kr.	»	Øre
1 Stipendium à 240 Kr.	240	-	-

Ialt . . . 1040 Kr. » Øre

Der bliver saaledes et Overskud af 59 Kr. 99 Øre at overføre paa næste Aars Regnskab.

Præsidenten. Ved forrige Generalforsamling vedtoges det, at Selskabet i Anledning af 100 Aars-Dagen for Stavnsbaandets Løsning — 20de Juni 1888 — skulde indbyde til Udarbejdelsen af et Festskrift og et Mindeskrift, og det blev overdraget Præsidiets at vælge et Udvalg til at formulere Opgaverne og til at bedømme de indkomne Afhandlinger. Dette Udvalg var nu valgt og var kommen til at bestaa af de Herrer Professor E. Holm, Formand, Amtmand Greve L. F. H. Brockenhuus-Schack, Professor B. S. Jørgensen og Gaardejer, Landsthingsmand N. J. Tørmansen. Udvalget havde formuleret de paatænkte Opgaver, og det kgl. Landhusholdningsselskab havde derefter indbudt til Udarbejdelsen af

1) Et Festskrift omhandlende den Indflydelse, som de i de to sidste Aartier af det forrige Aarhundrede indførte vigtigste Landboreformer have haft paa de siden 1788 forløbne 100 Aars økonomiske og sociale Udvikling.

2) Et Mindeskrift om de Mænd i forrige Aarhundrede, hvis Virksomhed har haft særlig Betydning for Forberedelsen, Vedtagelsen og Gjennemførelsen af de store Landboreformer.

Besvarelsene skulle indsendes til det kgl. Landhusholdningsselskab inden den 1ste Januar 1887, og saafremt Udvalget finder, at indkomne Besvarelser paa en fyldestgørende Maade have løst de stillede Opgaver, belønnes den bedste Udarbejdelse af Festskriftet med 4000 Kr. og den bedste Udarbejdelse af Mindeskriftet med 2000 Kr.

Fra Grosserer Chr. H. Munck var i Anledning af, at

hans Firma: N. F. Munck (Faderens Navn) iaar havde fejret sin 50aarige Bestaaen, modtaget et Gavebrev paa et Legat, stort 1200 Kr., hvis Renter skulle uddeles som N. F. Muncks Præmie ved Landmandsmøderne til en Landsbysmed og en Fabrikant.

Fra executor testamenti i Boet efter Godsejer Chr. Schmidt til Vibygaard var blevet rettet Forespørgsel til Selskabet, om det vilde overtage Bestyrelsen af et Legat paa 100,000 Kr. til Understøttelse af trængende Landmænd. Da Præsidiet ikke selv vilde tage Beslutning angaaende denne Sag, blev den forelagt for Bestyrelsesraadet, som udtalte sig for, at Selskabet skulde overtage Bestyrelsen af Legatet, som imidlertid ikke strax vilde blive uddelt af Selskabet, men efter Bestemmelsen af Legatstifterens nærmeste Familie. — Til de Taksigelsesskrivelser, som angaaende disse to Legater vare tilstillede de Vedkommende, havde Bestyrelsesraadet sluttet sig, hvorom der var givet de Paa-gjældende Underretning.

Som bekjendt havde Landhusholdningsselskabet i Samklang med Hedeselskabet indsendt et Andragende til Ministeriet om at frigjøre Seminarielærer Rostrup for hans Virksomhed ved Skaarup Seminarium, for at han helt og holdent kunde hellige sig til Undersøgelse af Plantesygdomme og til at yde Assistance med Hensyn til Bekæmpelsen af disse Sygdomme, og Andragendet var blevet imødekommet derved, at Rostrup var bleven ansat som Docent ved Landbohøjskolen. Hans Hjælp paakaldtes imidlertid i større og større Udstrækning, og Præsidiet havde derfor henvendt sig til Ministeriet med Anmodning om paa en eller anden Maade yderligere at støtte ham, for at han saa fyldig som muligt kunde yde Landmænd, Forstmænd og Gartnere den nødvendige Hjælp, som ofte vilde udkræve Rejser.

Angaaende Huslodders Præmiering havde der været ført Forhandling med Ministeriet. Dette havde forespurgt, om Selskabet kunde opgive for det en Mand, der var kvalificeret og villig til at bearbejde de enkelte Landboforenings-Indberetninger og derefter udgive en samlet Aarberetning, om

Selskabet var villigt til at føre Kontrol med Bearbejdelsen og Udgivelsen af Aarsberetningen, samt om, hvor stort et Beløb der vilde være nødvendigt i det omhandlede Øjemed. Selskabets Bestyrelse havde derpaa efter bedste Skjøn givet en Oversigt over de Pengemidler, Foranstaltningen maatte antages at udkræve, omtr. 3000 Kr., og erklæret, at Selskabet var villigt til at søge at faa uddannet en Mand til at overtage Bearbejdelsen samt til gjennem et Udvalg at føre Tilsyn med Bearbejdelsen og Udgivelsen af den aarlige Beretning. Ministeriet havde modtaget Selskabets Tilbud med Tak og meddelt, at det paa Finantsloven agtede at stille Forslag om Bevillingen af det nødvendige Beløb til Sagens Iværksættelse.

Da der havde været skrevet ikke saa lidt om Smørpriserne og udtalt fra ikke saa faa Sider, at Landmændene lavede slet Smør, og at det gik tilbage Aar for Aar, ansaa Præsidiets det for heldigst at have en Konference med Smørhandlerne for at faa at vide, hvori Fejlen bestod. Professor Segelcke var saa venlig at deltage i Mødet, som imidlertid ikke førte til noget Resultat. Smørhandlerne vedbleve deres Paastand, medens de statistiske Oplysninger, som Professor Segelcke fremsatte, og som forhaabentlig snart ville fremkomme, da de ere af overordentlig stor Betydning, gik i modsat Retning.

Om de af Selskabet foretagne Skridt vedrørende vor Svineudførsel var der, som allerede anført af Konsulent Jessen, optaget en Beretning i »Tidsskrift for Landøkonomi«. Selskabet havde ved denne Lejlighed forhandlet med Grosserersocietetet, og Taleren skulde ikke undlade at gjøre opmærksom paa, at det ved disse Forhandlinger havde viist sig, at Landbruget og Handelsstanden, skjøndt de hver for sig mødte med meget forskellige Meninger og Ønsker, dog meget godt kunde arbejde sammen og hver for sig ad Forhandlingsvejen opnaa, hvad de ønskede, uden at skade hinandens Interesser. Det vilde derfor være ønskeligt, om man fremtidig, naar slige Spørgsmaal fremkom, da vilde forhandle sammen, idet det derved vilde kunne undgaaes, at man kom til at modarbejde hinanden.

Da det Parti, der i England arbejder paa at faa udelukket al Indførsel af levende Kreaturer, i Sommer syntes at voxé i en foruroligende Grad, og da de Adresser, der indsendtes til Parlamentet og Regjeringen, lode truende for os, havde Præsidiét havt sin Opmærksomhed henvendt paa denne Sag. For at kunne bevare den fri Import til England vilde det være af stor Vigtighed for os, at vi lige over for Englænderne med Sikkerhed kunde sige, at de ikke fra vor Side kunde løbe nogen Risiko; vi havde da et vist Krav paa at beholde vor gode Stilling. For imidlertid at kunne gjøre det, var det heldigst, om Sverrig og Danmark havde omtrent ensartet Lovgivning med Hensyn til Import og Export, og Præsidiét havde derfor søgt at indlede Forhandlinger med Landbrugsakademiet i Stockholm for om muligt i Forening med det at kunne komme til at arbejde for denne Sag. Det var imidlertid kun de indledende Skridt, der endnu vare foretagne, og hvor vidt man derfor kunde komme i denne Henseende, var noget, Præsidiét ikke kunde have nogen Mening om.

Ogsaa paa Observationsstaldene i de engelske Indførselshavne havde Præsidiét havt sin Opmærksomhed henvendt. Da Docent Bruun-Petersen sidste Sommer rejste til Udlandet, anmodede Præsidiét ham om ved Hjælp af et Tilskud fra Selskabet at besøge flere af de engelske Importhavne for at undersøge Forholdene der og da efter Hjemkomsten at afgive Beretning om sine Iagttagelser. I Selskabets sidste Møde havde han aflagt en saadan Beretning, og i den havde han pointeret, at Forholdene ved Observationsstaldene ikke vare gunstige. Det var misligt, om fremmede Folk frit og uhindret kunde bevæge sig ind og ud af Staldene. Præsidiét havde derfor søgt at arbejde hen til at faa disse Forhold ændrede, mén det var vistnok en overordentlig vanskelig Sag.

Der havde flere Gange saavel ved Generalforsamlingen som ved Bestyrelsesraadets Møder været udtalt Ønske om at faa Bestemmelserne vedrørende Landvæsen slærlingerne ændrede, og der var derfor for Bestyrelsesraadet ved dets

Møde i Efteraaret blevet forelagt dertil sigtende Forslag, hvilke Forslag Bestyrelsesraadet vedtog. De ændrede Bestemmelser gaa ud paa, at Landvæsenlærlingernes Løn forhøjes, saaledes at den herefter bliver 100 Kr. i det første Aar, 120 Kr. i det andet Aar og 140 Kr. i det tredje Aar. Ved Siden heraf vedtoges det, at Selskabet skulde antage Lærlinger, som efter eget Ønske kun skulde nyde en toaarig Uddannelse paa mindre Gaarde, og for hvem Lønnen bestemtes at skulle være 100 Kr. det første Aar og 120 Kr. det andet Aar. Imidlertid blev der udtalt Frygt for, at Øjeblikket muligvis ikke var gunstigt til Oprettelsen af denne nye Lærlingeklasse, og det overlodes derfor til Præsidiets at bestemme, naar Foranstaltningen skulde træde i Kraft.

Forpagter Bokelmann. Ved Bestyrelsesraadets Møde blev det ikke omtalt, men Taleren formodede, at det var en Selvfølge, at den vedtagne Forhøjelse af Lønnen for Landvæsenlærlinger ogsaa gjaldt for Mejeribødkerlærlinger.

Præsidenten. Sagen angaaende Mejeribødkerlærlinger hvilede endnu dengang og gjorde det endogsaa for Øjeblikket hos det angaaende denne Sag nedsatte Udvalg, og der vedtoges derfor paa Bestyrelsesraadets Møde intet med Hensyn til disse Lærlinger.

Professor Segelcke skulde som Medlem af det vedkommende Udvalg oplyse, at Grunden, hvorfor der dengang ikke forelaa noget Forslag fra Udvalget, var, at man ikke i Udvalget kunde blive enig om en Indstilling; imidlertid kunde han nu meddele, at Sagen nærmede sig sin Afslutning i Udvalget, og at et af de Punkter, det netop vilde bringe frem, var at forhøje Mejeribødkerlærlingernes Løn fra 80 Kr. og 100 Kr. til 100 Kr. og 140 Kr.

Bokelmann ønskede, at denne Forhøjelse kom til at træde i Kraft samtidig med, at Forhøjelsen for Landvæsenlærlinger traadte i Kraft, hvilket Forslag

Professor Segelcke støttede ved at bemærke, at Udvalget ikke paa nogen Maade vilde føle sig brøstholdent ved, at man vedtog Lønningsforhøjelsen, forinden der var kommet Betænkning fra Udvalget.

Præsidenten vilde derefter formulere Forslaget saaledes, at saafremt der kom Forslag fra det paagjældende Udvalg om at forhøje Mejeribødkerlærlingernes Løn, anmodede Præsidiets Generalforsamlingen om at sætte det i Værk hurtigst muligt, uden først at forelægges Bestyrelsesraadet, da det i saa Fald først vilde kunne iværksættes til Maj 1885.

Da Ingen udtalte sig mod, at Sagen ordnes paa den Maade, afsluttedes Diskussionen herom, hvorefter

Docent Fjord meddelte, at der fra Selskabets Side forberedtes Udgivelsen af en Vejledning ved Oprettelsen af Sogne- og Laanebibliotheker samt en Fortegnelse over dertil passende Bøger. Den Bogfortegnelse, som nuværende Biskop Lind havde affattet, var forældet, og ifølge Bestyrelsesraadets Beslutning havde Selskabet anmodet Udvalget for Folkeoplysningens Fremme om at træde sammen med Selskabets Bogudvalg og Bibliothekar for at forhandle om, hvorledes en ny Bogfortegnelse hensigtsmæssigst burde affattes, samt for at udpege en Mand, der kunde udføre Arbejdet. Tillige var det Hensigten at udarbejde en Vejledning med Hensyn til Oprettelsen af Sognebibliotheker. Et Møde var blevet afholdt af de to nævnte Udvalg, og der var blevet nedsat en Komite til den videre Gjennemførelse af Sagen, som imidlertid vilde tage længere Tid. Den nedsatte Komite bestod af de Herrer Jægermester Friis, Dr. Steenstrup og Selskabets Sekretær.

Docent Fjord skulde meddele, at der mellem det kgl. Landhusholdningsselskab og det landøkonomiske Forsøgslaboratorium var afsluttet en Overenskomst om Offentliggjørelsen af dettes Arbejder. Overenskomsten gik i sine Hovedtræk ud paa, at Beretningerne, hvad enten de kom fra Taleren eller hans Medarbejder, ordentligvis skulde forelægges i Selskabet, at efter Omstændighederne et kortere eller længere Uddrag af Beretningerne skulde offentliggøres i »Tidsskrift for Landøkonomi« uden Udgift for Laboratoriet eller dets Forsøgskonto, samt at Laboratoriet selv skulde have Udgifterne ved Offentliggjørelsen af de Arbejder, som maatte være af en saa speciel viden-

skabelig Natur, at de ikke maatte kunne antages at interessere alle Selskabets Medlemmer, i hvilket Tilfælde Selskabet dog havde Ret til for egen Regning at lade tage Aftryk af de paagjældende Arbejder til Uddeling blandt enkelte af dets Medlemmer.

Præsidenten forelagde derpaa følgende Forslag til Budget for Regnskabsaaret fra 1ste April 1884 til 31te Marts 1885:

Indtægt:

Konto. Forventet Kassebeholdning $\frac{1}{4}$ 1884 . . .	9282	Kr.
A. Medlemskontingenter	18770	-
B. Renter af Selskabets Aktiver	11764	-
C. a. Statskassens Tilskud	3200	Kr.
b. do. til en Konsulent i Agrikulturkemi	3000	-
c. do. til en Konsulent i Plante-kultur	2000	-
d. do. til Hvededyrkningsforsøg	4000	-
e. do. til Maltbygdyrkningsforsøg	4000	-
	16200	-
D. Tilskud fra Møllerne til Hvedeforsøg . . .	1500	-
E. Etatsraad Schous Legat	200	-
F. Grosserer G. Busck's Legat til Præmier ved Mælkeriudstillinger særlig for Exportost	88	-
G. Grosserer N. F. Munck's Legat til Præmier for Redskaber og Maskiner	54	-
H. Forskjellige Indtægter, navnlig Salg af Bøger	842	-
	58700	Kr.

Konto.

Udgift.

1. Udarbejdelse og Trykning af landøkonomiske Skrifter	3000	Kr.
At overføre	3000	Kr.

	Overført . . .	3000	Kr.
2.	Anskaffelse af landøkonomiske og naturvidenskabelige Skrifter til Uddeling	8000	-
3.	Selskabets Foredrags- og Diskussionsmøder	700	-
4.	Landøkonomiske Foredrag	200	-
5.	Agrikulturkemisk Virksomhed:		
	a. Konsulentens Honorar og Rejser	3000	Kr.
	b. Kemiske Undersøgelser . .	1000	-
		4000	-
6.	Plantekulturens Fremme:		
	a. Konsulentens Virksomhed	2000	-
	— Assistent . .	1000	-
	b. Hvedudvalgets Virksomhed	6500	-
	c. Bygudvalgets Virksomhed	5000	-
	d. Dansk Frøkontrols Virksomhed	500	-
	e. Foreningen for Kulturplanternes Forbedring . . .	500	-
		15500	-
7.	Husdyrbrugets Fremme: Konsulentens Virksomhed	4000	-
8.	Mælkeribugets Fremme	2500	-
9.	Rejseunderstøttelser	3500	-
10.	Selskabets Lærlinger	800	-
11.	Hædersbelønninger for Landbofid	300	-
12.	Landbrugets Binæringer	200	-
13.	Udstillinger	1000	-
14.	Dræningens Fremme	200	-
15.	Færøerne, Island og Grønland	1000	-
16.	Lønninger og Enkeunderstøttelser	4180	-
17.	Regnskabsføring	1200	-
18.	Frugt og Porto	600	-
	At overføre . . .	50880	Kr.

	Overført . . .	50880 Kr.
19. Kontorudgifter, Inventarium, Bekjendt-	gjørelser, Brændsel o. s. v.	1500 -
		<u>52380 Kr.</u>
	Indtægt . . .	58700 -
Forventet Kassebeholdning ^{31/3} 1885 . . .		<u>6320 Kr.</u>

Som man vilde se, vare de Virksomhedsgrene, Budgettet omfattede, de samme som dem, om hvilke der var aflagt Beretning for det forløbne Aar, og Budgettets enkelte Poster vare derfor ogsaa byggede hovedsagelig paa, hvad der var medgaaet det foregaaende Aar, men fremtraadte i det Hele taget kun som et kalkulatorisk Overslag. Ved Bestyrelsesraadets sidste Møde var der blevet rettet Anmodning til Præsidiets om at ordne Budgettets enkelte Konti saaledes, at man først havde de Konti, paa hvilke man med Nøjagtighed kunde sige, hvad de vilde medtage, og dernæst alle de øvrige Konti; men til den første Klasse af Konti kunde kun henregnes Lønninger og Enkeunderstøttelser; for alle de andre Kontis Vedkommende kunde der kun være Tale om et Skjøn, og skulde nu Præsidiets nøjagtig rette sig herefter, maatte det, for saa vidt der ved Selskabets Virksomhed fremkom Overskridelser, tage disse paa sit Ansvar paa forventet Til-lægsbevilling, eller ogsaa undlade at foretage, hvad der dog maatte ansees hensigtsmæssigt, naar man derved vilde komme til at overskride Budgettets paagjældende Konto eller Konti. Herved vilde imidlertid Præsidiets Stilling blive meget vanskelig, og ofte kunde der derved gjøres stor Skade med Hensyn til Virksomheden, navnlig naar der var Spørgsmaal om Foranstaltninger, som ikke kunde taale Opsættelse. Taleren opfattede Forholdet, som det nu var, saaledes, at Generalforsamlingen ved at vedtage Budgettet sagde: De og de Poster ønskes optagne og i det og det Forhold, iøvrigt skal Bestyrelsen handle efter bedste Skjøn. Vilde man have dette Forhold ændret saaledes, at det hed: Ikke en Skilling ud over det, der er vedtaget for hver enkelt Konto, uden at der bliver søgt derom, saa vilde Præsidiets ogsaa kunne handle

derefter, men saalænge man havde Tillid til Præsidiets Administration, syntes Taleren ikke, at det vilde være nogen heldig Fremgangsmaade. Han havde kun talt paa egne Vegne, men han troede, at hans Kolleger delte hans Opfattelse.

Etatsraad Valentiner skulde ikke i Øjeblikket gaa nærmere ind paa Spørgsmaalet om Budgettets Ordning, men kun udtale, at hans Opfattelse var, at et Overslag over Landhusholdningsselskabets Indtægter og Udgifter kun kunde være kalkulatorisk. Han vilde derimod spørge den ærede Præsident, om der for Selskabets Vedkommende var blevet truffet Overenskomst med Konsulent Stein i Henseende til den Rabat af 25 pCt., som han ifølge sit Cirkulære indrømmer, naar der tilsikres ham Undersøgelser for et Beløb af 200 Kr. aarlig.

Sekretæren benægtede dette. Det var engang vedtaget, at Selskabet ikke maatte ofre noget paa Analyser vedkommende dets enkelte Medlemmer; men dette vilde vistnok heller ikke blive Tilfældet her, thi Garantisummen vilde utvivlsomt indkomme. Heldigt var det, at Spørgsmaalet var blevet rejst paa Generalforsamlingen fra Medlemmernes Side.

Etatsraad Valentiner stillede derpaa Forslag om, at Selskabet skulde garantere Hr. Stein Undersøgelser for 200 Kr., for at dets Medlemmer kunde komme til at nyde den tilsagte Rabat af 25 pCt. i den tarifmæssige Betaling.

I det Ordskifte, som paafulgte dette Forslag, hævdede Professor Segelcke gjentagne Gange, at den Bevilling, der gaves til Steins Laboratorium, derved vilde faa mindre Betydning, hvilket imidlertid blev imødegaaet af Sekretæren, der gjorde opmærksom paa, at Bestemmelsen i Steins Cirkulære jo ikke alene gjaldt en enkelt Forening, men var noget, der kunde komme enhver Landboforenings Medlemmer til gode. — Ogsaa fra Konsulent Steins Side blev Etatsraad Valentiners Forslag anbefalet. Da han i sin Tid havde sat denne Bestemmelse ind i sin Priskurant, var det med den Tanke,

at Landhusholdningsselskabets Medlemmer lige saa vel som Landboforeningens Medlemmer kunde komme til at nyde Godt deraf, og han vilde saa meget mere holde paa, at det skete, som han jævnlig fik Forespørgsler i den Retning, hvortil han maatte svare, at der ikke for Selskabets Vedkommende var truffet nogen Overenskomst i saa Henseende. — For Etatsraad Valentiner selv var Sagen aldeles ligegyldig, men han kunde ikke tro, at det kunde vække Tilfredshed, at Generalforsamlingen, naar der forelaa et tydeligt og klart Tilbud fra Konsulent Steins Side, paa Landmændenes Vegne sagde: Nej, det kunne vi ikke benytte.

Ved Afstemning vedtoges Etatsraad Valentiners Forslag enstemmig, hvorefter

Greve Holstein-Holsteinborg forespurgte, om det var vedtaget af Bestyrelsesraadet, at Budgettet herefter skulde opstilles med Konti, som ikke maatte overskrides, eller om det kun var et Forslag. (Præsidenten: Det var kun et Forslag). Taleren vilde efter det Kjendskab, han havde til dette Forhold, finde det betænkeligt at komme ind paa den Vej. Før man dristede sig dertil, burde man undergive Sagen en meget nøje og grundig Drøftelse.

Præsidenten. Hvad der tidligere havde vakt Misfornøjelse var, at man, efter at Budgettet var vedtaget Punkt for Punkt, forlangte Tilladelse til at ompostere. Taleren havde derfor forelagt dette Budget som et kalkulatorisk Overslag over Indtægter og Udgifter, hvis enkelte Konti saa vidt muligt skulde bibeholdes og ligeledes Forholdet mellem dem, og han vilde derfor anmode ærede Medlemmer om, inden de stemte over Forslaget, at kritisere det og fremkomme med Forslag til Ændringer i de Punkter, de kunde ønske forandrede.

Da imidlertid Ingen ønskede at udtale sig eller at stille noget Forslag, gik man til Afstemning, hvorved Budgettet enstemmig vedtoges som et kalkulatorisk Overslag, og strax derpaa hævdedes Generalforsamlingen.
